

EGYETEMES TÖRTÉNELEM

Főtárgy

A görög polisz és története

Spárta államberendezkedése és társadalma

- Németh György – Hegyi W. György: Görög – római történelem. Budapest, Osiris, 2011. 128- 141.
- Németh György: A polisok világa. Budapest, Korona Kiadó, 1999. 225-237, 291-293. Xenophón: A lakedaimóniak állama. In: Államéletrajzok. Szerk. Németh György. Budapest, Osiris, (több kiadásban).

A nagy görög gyarmatosítás okai és lefolyása

- Németh György – Hegyi W. György: Görög – római történelem. Budapest, Osiris, 2011. 70- 89.
- Németh György: A polisok világa. Budapest, Korona Kiadó, 1999. 169-192.
- Hérodotosz: Görög-perzsa háborúk. Ford. Muraközy Gyula. Budapest, Osiris, 1998.(több kiadásban) IV. könyv 150-165. fejezet

Az athéni demokrácia kialakulása Drakóntól Ephialtésig

- Németh György – Hegyi W. György: Görög – római történelem. Budapest, Osiris, 2011. 94- 128.
- Németh György: A polisok világa. Bevezetés az archaikus és koraklasszikus kori görög társadalomtörténetbe. Budapest, Korona Kiadó 1999. 237-273.
- Hornblower, S.: A demokratikus intézmények létrehozása és fejlődése az ókori Görögországban. In: A demokrácia. Befejezetlen utazás Kr. e. 508-Kr. u. 1993. Szerk. Dunn, J. Budapest, 1995, 13-36

A görög-perzsa háborúk.

- Hegyi Dolores - Kertész István - Németh György - Sarkady János: Görög történelem a kezdetektől Kr. e. 30-ig. Osiris Kiadó, Budapest, 2003. 153-162.
- Németh György - Ritoók Zsigmond - Sarkady János - Szilágyi János György: Görög művelődéstörténet. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. 265-277.
- Németh György: Marathón. In: Németh György: Karthágó és a só. Korona Kiadó, Budapest, 2002. 81-87.

Nagy Sándor és a hellénisztikus birodalmak.

- Németh György – Hegyi W. György: Görög – római történelem. Budapest, Osiris, 2011. 274- 322
- Bosworth, A. B.: Nagy Sándor. A hódító és birodalma. Budapest, Osiris, 2002. 45-265.

DEBRECENI EGYETEM
TÖRTÉNELMI ÉS NÉPRAZJI DOKTORI ISKOLA

TÖRTÉNELMI PROGRAM
Komplex vizsga fő- és melléktárgyainak tematikái

Róma története a város alapításától Kr.u. 476-ig

A római köztársaság intézményrendszere

- Havas László – Hegyi W. György – Szabó Edit: Római történelem. Budapest, Osiris, 2007. 99-107, 173-183.
- Németh György – Hegyi W. György: Görög – római történelem. Budapest, Osiris, 2011. 349- 362.
- Borhy László (szerk.): Római történelem. Szöveggyűjtemény. Budapest, Osiris, 1998. 367- 381. (5.1.7 – 5.1.12 szövegek)

A római állam intézményrendszere a császárság időszakában

- Havas László – Hegyi W. György – Szabó Edit: Római történelem. Budapest, Osiris, 2007. 373-389, 723-737.
- Borhy László (szerk.): Római történelem. Szöveggyűjtemény. Budapest, Osiris, 1998. 419- 434. (5.2.6 – 5.2.21 szövegek)

A római gazdaság

- Havas László – Hegyi W. György – Szabó Edit: Római történelem. Szerk. Németh György. Budapest, Osiris, 2007. 254-290, 754-769.
- Grüll Tibor: Az utolsó birodalom. Budapest, Typotex 2007. 187-210.
- Maróti Egon: Cato és a „De agricultura”. Bevezető tanulmány In: M. Porcius Cato: A földművelésről c. művének kétnyelvű, latin-magyar kiadásához (Görög és latin írók 11). Budapest, Akadémiai Kiadó 1966, 5-69.

A római társadalom

- Havas László – Hegyi W. György – Szabó Edit: Római történelem. Budapest, Osiris, 2007. 770-783.
- Alföldy Géza: Római társadalomtörténet. Budapest, Osiris Kiadó, 2000. 1-95.

Római hadtörténet

- Havas László – Hegyi W. György – Szabó Edit: Római történelem. Budapest, Osiris, 2007. 738-753.
- Grüll Tibor: Az utolsó birodalom. Budapest, Typotex 2007. 86-109.
- Goldsworthy, Adrian: A római hadsereg története. Pécs, Alexandra, 2004. 20-101, 200-214.

I/5. Európa a rendiség korában

A középkor technikai és gazdasági átalakulása a 11. századtól

- Angi János et al.: Európa az érett és a kései középkorban (11-15. század). Debrecen, Multiplex Media – Debrecen University Press, 2001. 3–56.
- Cameron, Rondo: A világgazdaság rövid története. Budapest, Maecenas Kiadó, 1994. 68-105. Katus L., A középkor története i. m. 211–234.
- Klaniczay G., Európa ezer éve, 1. kötet, i. m. 324-335.

DEBRECENI EGYETEM
TÖRTÉNELMI ÉS NÉPRAZSI DOKTORI ISKOLA
TÖRTÉNELMI PROGRAM
Komplex vizsga fő- és melléktárgyainak tematikái

A rendiség kialakulása, a rendi átrétegződés. Társadalmi változások a rendiség korában: nemesség, polgárság, parasztság.

- Európa az érett és a kései középkorban i. m. 76–128.
- Gerics József: A korai rendiség Európában és Magyarországon. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1987. 28-47.
- Katus L.: A középkor története. Budapest, A2000. 243–248.

A rendi állam típusai és intézményei Európában

- Európa az érett és a kései középkorban i. m. 128–134., 157–218. Katus L., A középkor története i. m. 343-348.
- Klaniczay G., Európa ezer éve, 2. kötet, i. m. 199-207.

A késő középkor, a 14–15. sz. problémái

- Európa az érett és a kései középkorban i. m. 57–85., 235–143.
- Holmes, George: Hierarchia és lázadás (1320-1450). Szeged, Szukits Kiadó, 2003. 96–120. Katus L.: A középkor története. Budapest, 2000. 344–378.
- Pirenne, Henri: A középkori gazdaság és társadalom története. Budapest, Gondolat Kiadó, 1983. 279-317.

Kultúra és tudományos élet a 11-15. században

- Európa az érett és a kései középkorban. Debrecen, 2001. 355–400. Katus L.: A középkor története. Budapest, 2000. 334–342.
- Klaniczay G., Európa ezer éve, 2. kötet, i. m. 9-35.
- Le Goff, Jacques: Az értelmiség a középkorban. Budapest, Osiris Kiadó, 2000. 91-148.

A nagy földrajzi felfedezések és a reneszánsz kora

A nagy földrajzi felfedezések előzményei és folyamatai.

- Anderle Ádám: Latin-Amerika története. Bp., 1996. 9–67.
- Angi János et al.: Európa az újkorban (16–18. század). Debrecen, Multiplex Média – Debrecen University Press, 2006. 103–122.
- Klaniczay G., Európa ezer éve, 2. kötet, i. m. 323-335.
- Mollat de Jourdin, Michel: Európa és a tenger. Budapest, Atlantisz Kiadó, 1996. 93-128. Poór János (szerk.): A kora újkor története. Budapest, Osiris Kiadó, 2009. 377-442.

Nyugat- és Dél-Európa gazdasága a 16–18. században

- Braudel, Fernand: Anyagi kultúra, gazdaság, kapitalizmus, XV-XVIII. század. A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen. Budapest, Gondolat Kiadó, 1985. 101-184., 339- 436.
- Cameron, R.: Világgazdaság i. m. 125-164.
- Chaunu, Pierre: A klasszikus Európa. Budapest, Osiris Kiadó, 2001. 200–237. Európa az újkorban, 22–83.

DEBRECENI EGYETEM
TÖRTÉNELMI ÉS NÉPRAZSI DOKTORI ISKOLA

TÖRTÉNELMI PROGRAM
Komplex vizsga fő- és melléktárgyainak tematikái

- Wallerstein, Immanuel [Maurice]: A modern világgazdasági rendszer kialakulása. Budapest, Gondolat Kiadó, 1983. 124-249.

Társadalmi viszonyok a 16–18. századi Európában

- Európa az újkorban, 84–122.
- Pierre Chaunu: A klasszikus Európa. Bp., Osiris, 2001, 127-166., 238-257, Hankiss Elemér-Makkai László: Anglia az újkor küszöbén. Bp., 1965. 59-78.

Közép-és Kelet-Európa gazdasági-társadalmi változásai a 16–18. században

- Európa az újkorban, 74-77., 81-83.
- Niederhauser E.: Kelet-Európa története i. m. 71–111. Wallerstein, I.: A modern világgazdaság i. m. 576-672.
- Orosz István: Jobbágyköltözés és köznemesség kelet-Európában. In: Egyetemes Történeti tanulmányok, XII. , 1977, KLTE Debrecen

Reneszánsz és reformáció Európában

- Delumeau, Jean: Reneszánsz. Budapest, Osiris Kiadó, 1997. 67-125. Európa az újkorban, 345–368.
- Poór János (szerk.): A kora újkor története. Budapest, Osiris Kiadó, 2009. 283-311., 332-348.

II/2. Európa az abszolutizmusok korában

Az abszolutizmus fogalma, értelmezése

- Perry Anderson: Az abszolutista állam. Bp., 1989.17–25. Cameron, R.: Világgazdaság i. m. 165-201.
- Chaunu, Pierre: Felvilágosodás. Budapest, Osiris Kiadó, 1998. 126-165. Európa az újkorban, 284–292.
- Wallerstein, I.: A modern világgazdaság i. m. 250-311.

Az abszolút monarchia típusai, konkrét berendezkedése néhány országban

- Anderson, Perry: Az abszolutista állam. Budapest, Gondolat Kiadó, 1989. 17-45., 253-283. Európa az újkorban, 145–188., 206–214.
- Font-Krausz-Niederhauser-Szvák: Oroszország története. Bp., 1997. 234–245.

Társadalmi konfliktusok a kora újkori Európában (Németalföldi szabadságharc, angol "forradalom")

- Christopher Hill: Az angol forradalom évszázada. Bp., 1968. 101–121.
- Barta János: „Napkirályok” tündöklése. Európa a 16–18. században. Debrecen, Csokonai Kiadó, 1996. 113–137.
- Poór J., A kora újkor története i. m. 46-69., 140-163. Wittmann T.: Németalföld aranykora i. m. 127–137.

A felvilágosult abszolutizmus Közép-és Kelet-Európában

- Európa az újkorban, 138–144., 255–283.

DEBRECENI EGYETEM
TÖRTÉNELMI ÉS NÉPRAZSI DOKTORI ISKOLA

TÖRTÉNELMI PROGRAM
Komplex vizsga fő- és melléktárgyainak tematikái

➤ Barta János: Kellett-e a felvilágosodás ismerete a felvilágosult abszolutizmushoz? In: Glatz Ferenc (szerk.): Szomszédaink között Kelet-Európában. Emlékkönyv Niederhauser Emil 70. születésnapjára. Budapest, MTA Történettudományi Intézet, 1993. 123–128.

➤ Barta J.: „Napkirályok” i. m. 177-195.

Szellemi megújulás és kultúra a kora újkorban. A felvilágosodás Európában

➤ Imhof, U.: A felvilágosodás Európája. Budapest, 1995. 11-17. Barta J.: „Napkirályok” i. m. 147-201.

➤ Chaunu, P.: Felvilágosodás i. m. 31-68., 167-212. Európa az újkorban, 397–406.

➤ Mortier, Roland: Az európai felvilágosodás fényei és árnyai. Budapest, Gondolat Kiadó, 1983. 11-25., 67-135.

Európa története a nemzetállamok születése és a polgári forradalmak korában (1789-1914)

A francia forradalom és nemzetközi hatásai.

➤ Madaras Éva - Papp Imre (szerk.): Mítosz és valóság. Tanulmányok a francia forradalomról. Történelmi Figyelő 2. Debrecen, KLTE, 1991. 35–46., 121–133., 153–175.

➤ Vadász Sándor (szerk.): 19. századi egyetemes történelem. Budapest, 2001. 9–26, 59-79, 83–114.

A Szent-Szövetség és a forradalmi mozgalmak az 1820-30-as években

➤ Ormos Mária - Majoros István: Európa a nemzetközi küzdőtéren. Budapest, 1998. 117–143. Hobsbawm, E.J.: A forradalmak kora. Budapest, 1988. 109–132.

Az 1848-as forradalmak

➤ Ormos Mária - Majoros István: Európa a nemzetközi küzdőtéren. Budapest, 1998. 90–106. Kosáry Domokos. A történelem veszedelmei. Írások Európáról és Magyarországról. Budapest, 1987. 256–278.

A nemzeti egységmozgalmak Európában

➤ Kiss Aladár: Olaszország története. 1748–1968. Bp., 1975. 39–89. Fulbrook, M.: Németország története. Bp., 1993. 107–131.

➤ Ormos Mária - Majoros István: Európa a nemzetközi küzdőtéren. Budapest, 1998. 118–145.

Egyetemes történelem 1918-1945

Az első világháborút lezáró békerendszer

➤ Ormos Mária – Majoros István: Európa a nemzetközi küzdőtéren. Felemelkedés és hanyatlás, 1814–1945. Bp., 2003. 215–269.

DEBRECENI EGYETEM
TÖRTÉNELMI ÉS NÉPRAZSI DOKTORI ISKOLA

TÖRTÉNELMI PROGRAM
Komplex vizsga fő- és melléktárgyainak tematikái

- 20. századi egyetemes történet. 1. k. Európa. Szerk. Németh István. Osiris, Bp. 2005. 17–33., 43–46.
- Margaret Macmillan: Béketeremtők. Az 1919-es párizsi békekonferencia. Bp. 2005. 29-85., 549-584.

A világgazdasági válság és hatása a nagyhatalmi erőviszonyokra

- Berend T. Iván: Válságos évtizedek. Bp., 1987. 297–411.
- Ormos Mária – Majoros István: Európa a nemzetközi küzdőtéren. Felemelkedés és hanyatlás, 1814–1945. Bp., 323–398.

Fasizmus és náciizmus

- Póczik Szilveszter: Fasizmusértelmezések. Bp., 1996. 5–40.
- Ormos Mária: Náciizmus-fasizmus. Bp., 1987. 39–204.

A sztálini Szovjetunió

- Béládi László-Krausz Tamás: Sztálin. Bp., 1988. 89–192.
- Isaac Deutscher: Sztálin. Bp., 1990. 289-375.

A második világháború története, 1939-1945.

- Ormos Mária – Majoros István: Európa a nemzetközi küzdőtéren. Felemelkedés és hanyatlás, 1814–1945. Bp., 1998. 441-500.
- Ránki György: A második világháború története. Bp. 1973. 245-253., 374-390., 477-503.,
540-562.
- Keegan, J.: A második világháború. Budapest, Európa, 2003.

A hidegháború kora

A hidegháború: fogalma, szakaszai

- Hobsbawm, E.J.: A szélsőségek kora. A rövid 20. század története. Budapest, 1998. 217–246. Fischer Ferenc: A megosztott világ. A Kelet–Nyugat, Észak–Dél nemzetközi kapcsolatok fő vonásai, 1941–1991. Budapest, 1993. 5–54.
- John Lewis Gaddis: Most már tudjuk. A hidegháború történetének újraértelmezése. Bp., 2001. 7-59.

A Szovjetunió 1945 után

- Németh I. (szerk.): 20. századi egyetemes történet. 1. k. Európa. Budapest, Osiris, 2005. 369–401.
- Diószegi I. – Harsányi I. – Németh I. (szerk.): 20. századi egyetemes történet 1945–1995. II. k. Budapest, 1997. 503–537.

Az európai integráció

- Európai integrációs alapismeretek. Szerk. Blahó András. Bp., 2004. 66–92., 343–360., 405–439.

DEBRECENI EGYETEM
TÖRTÉNELMI ÉS NÉPRAZSI DOKTORI ISKOLA

TÖRTÉNELMI PROGRAM
Komplex vizsga fő- és melléktárgyainak tematikái

- Németh I. (szerk.): 20. századi egyetemes történet. 1. k. Európa. Budapest, Osiris, 2005. 243– 262.

Közép-Kelet-Európa a szovjet érdekszférában

- Hobsbawm, E.J.: A szélsőségek kora. A rövid 20. század története. Budapest, 1998. 355–382. Németh I. (szerk.): 20. századi egyetemes történet. 1. k. Európa. Budapest, Osiris, 2005. 402– 44.
- Anne Applebaum: Vasfüggöny: Kelet-Európa megtörése, 1944-1956. Bp., 2014. 15-32. 483-518.